

Vereniging Konstantin Paustovski

NIEUWSBRIEF #25 OKTOBER 2023

Beste oud-leden, sympathisanten en vrienden van de vereniging,

De redactie heeft een nieuwsbrief samengesteld met de volgende onderwerpen:

- Het verhaal van onze vereniging *Een onvoorspelbare geschiedenis*. Dit jaar vieren we het 25-jarig bestaan van de Vereniging Konstantin Paustovski waarvan u een korte of lange tijd lid bent geweest en/of nieuwsbulletins ontvangt.

Onze lustrumviering vindt plaats in Akoesticum in Ede op zondag 17 december.

We bereiden een boeiend dagprogramma voor en hopen vele leden, introducés, oud-leden, vrienden en sympathisanten te mogen verwelkomen.

Misschien bent u benieuwd naar hoe het met de vereniging na al die jaren gaat? Wilt u oud-bekenden ontmoeten? Overweegt u om lid te worden? Of wilt u alleen de voorstelling *Tinel tekent Paustovski* van Koenraad Tinel en Oleg Lysenko bijwonen?

Dat kan. Beantwoord deze mail of stuur een bericht naar secretariaat@paustovski.org met als onderwerp LUSTRUM en we bezorgen u het dagprogramma met de verschillende opties voor deelname.

- Tijdens de ledenbijeenkomst van 11 juni in Antwerpen presenteerde ons lid Gerrit Joling het boek *Open woord* van Lydija Tsjoekovskaja. In dia bulletin gaat hij dieper in op de relatie tussen Paustovski en de schrijfster.

- De bekende rubriek *Ingezonden* biedt weer veel te lezen boeken en nuttige, gevarieerde informatie.

Het Redactiecomité.

Inhoud # 25

• Een onvoorspelbare geschiedenis <i>Lustrumviering in Ede</i>	[2]
• Het open woord <i>Lydija Tsjoekovskaja - Konstantin Paustovski</i>	[6]
• <i>Ingezonden</i>	[8]
• <i>Colofon</i>	[13]

25 JAAR • VERENIGING KONSTANTIN PAUSTOVSKI: 17 DECEMBER 2023 • EDE

EEN ONVOORSPELBARE GESCHIEDENIS !

ODESSA
Hotel Londonskaja
31 augustus 1997

Eerste poging om het Paustovski-genootschap op te richten aan het eind van de erg avontuurlijke reis *In de voetsporen van Konstantin Paustovski, van Kiev naar Odessa over het platteland*. Helaas mislukte dit door een luidruchtig huwelijksfeest van de dochter van een plaatselijke politicus.

ANTWERPEN
23 november 1997
een inspirerende,
gezellige namiddag

Werner De Bondt en Ria Verbergt nodigden het reisgezelschap uit bij hen thuis in Antwerpen om een nieuwe poging te wagen. Van de 26 reisgezellen waren er 24 aanwezig.

Wim Hartog had een presentje bij zich. In de uitgave *Tsjechov, Schrijversportret van Konstantin Paustovskij* schreef hij de volgende boodschap:

Lieve voetzoekers,
[...]

Of wij op Antwerpen-zondag zullen komen tot een beslissing omtrent de oprichting van een P.-genootschap, en zo ja, met welke doelstelling??? Ieders afzonderlijke kwaliteiten en beroep in aanmerking genomen, kunnen wij misschien zelfs een Paustovskij-staat oprichten!

Uit een brief van Else van Lammeren van 7 oktober 1997 aan de reisgenoten.

Egmond, 23-11-97

Voor Ria en Werner, Paustovskij-spoorvinders,
Ik heb dit verhaal vooral uitgekozen voor de sloekin.
Ik denk dat dit Paustovskij's credo is.
Moge dit ook de ware betekenis worden van het toekomstige Paustovskij-genootschap waarvoor vandaag in jullie huis in Antwerpen belangrijke fundamenten zullen worden gelegd.
Veel geluk,
Wim Hartog

CREDO

Zijn bestaan zelf herinnert ons er aan dat echt geluk voor de mens mogelijk en bereikbaar is en dat wij daarom werken, strijden en overwinnen.

Rond de gezellige tafel kreeg het plan vorm. Niet alleen Werner en Ria namen deze boodschap letterlijk.

Er werd een voorzitter gekozen [Henk De Wit], een secretaris [Gemmie Borggreven], een penningmeester [Anna Bakker] en een specialist communicatie [Trudy Telderman]. Ook Leen Stout en Hein Leffring trokken bij het begin mee aan de kar.

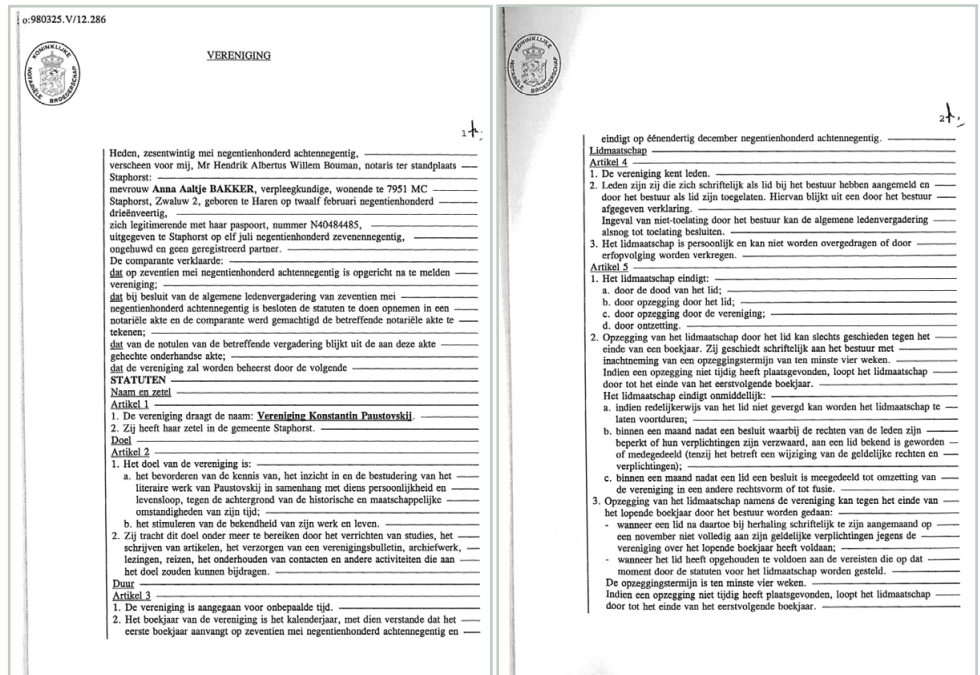
KLARENBEEK

17 MEI 1998

een zonnige namiddag in de tuin van Else van Lammeren

De statuten werden aan de aanwezige leden voorgelegd, goedgekeurd en de oprichting van onze vriendschapsvereniging was een feit.

Anna Bakker ondertekent de oprichtingsakte in het 30ste jaar na het overlijden van Paustovski.
 De Vereniging Konstantin Paustovski kon aan een mooie toekomst beginnen!

WIE HAD DIT GEDACHT

En zie, wie had gedacht dat we ooit ons 5de lustrum zouden vieren onder het motto *Wat heeft Paustovski of de Vereniging Paustovski voor mij betekend?*

Het succes van onze vereniging danken we niet alleen aan de tomeloze en belangeloze inzet van enthousiaste leden en oud-leden die een functie vervullen of vervulden in de VKP, maar ook aan de trouwe leden die onze vereniging blijven steunen en waarderen.

De talrijke opkomst bij bijeenkomsten is uniek en leden die verhinderd zijn melden heel attent hun afwezigheid. Dat geeft ons een gevoel van grote betrokkenheid bij wat we organiseren.

De ledenbijeenkomsten kenden een ware metamorfose.

In de beginjaren vonden die plaats bij leden thuis. Iemand bracht een flesje mee of een taart en er werd altijd nog een extra stoel gevonden. Wat later vergaderden we in boekhandels, in een filmzaaltje of een museum, steeds op onregelmatige tijdstippen.

Tot de lancering van onze website schommelde het aantal leden tussen 50 en 60. Nadien steeg het mondjesmaat en na de succesvolle studiedag in Leuven in 2013, medegeorganiseerd door Prof. Waegemans van de Faculteit Letteren, Slavische studies bereikten we de kaap van de 100. Nadien kwam er een regelmaat van 2 bijeenkomsten per jaar.

Ondertussen telt onze vereniging iets meer dan 150 leden.

Door de jaren heen leerden we fijne enthousiaste mensen kennen en werden hechte vriendschappen gesmeed, over de grenzen heen.

EDE
zondag 17 december 2023
Akoesticum
25 jaar Vereniging
Konstantin Paustovski

Paustovski bracht ons op onvergetelijke plekken ver en dichtbij.
Ontroerende ontmoetingen staan in ons geheugen gegrift.

Gorodisjtsje aan de Ros • 1997

Op bezoek bij Ljoeba in Koktebel • 2014

Ledenbijeekkomsten organiseren is niet vanzelfsprekend. Vooral Netty van Rotterdam en Ria Verbergt zijn hier druk mee bezig. Steeds proberen ze boeiende onderwerpen op te diepen waarvan ze hopen dat ze op interesse van de leden kunnen rekenen. Meestal slagen ze in hun opzet.

Een voorstelling die alle aanwezigen erg heeft beroerd was *Babel/Rode Ruiters* door beeldend kunstenaar Koenraad Tinel en accordeonist Oleg Lysenko. De leden die aanwezig waren in Antwerpen op zondag 13 mei 2018 zullen dit zeker beamen.

Het bestuur heeft de beide kunstenaars bereid gevonden om een nieuw artistiek concept te creëren voor onze vereniging met teksten van Paustovski ter gelegenheid van ons 5de lustrum.

Uit *Verhaal van een leven* weten we dat Paustovski in de laatste jaren van het gymnasium [1915-1916] zich waagde aan gedichten. Hij was niet helemaal overtuigd van zijn kunnen en heeft deze 18 gedichten aan Ivan Boenin opgestuurd. Tot grote verbazing van Paustovski antwoordde Boenin kort en vond dat de auteur in zijn gedichten “zong met andermans stem”.

Het zwaartepunt van zijn antwoord lag namelijk in het advies om volledig over te schakelen op proza... “Mij dunkt dat Uw bestemming, uw ware poëzie, in het proza ligt. Als u vasthoudend genoeg bent, weet ik zeker dat u iets belangrijks tot stand kunt brengen.”

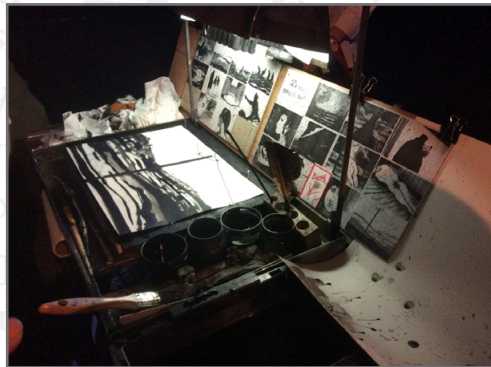
Volgens zoon Vadim volgde Paustovski Boenin's advies rigoureus op en schreef nooit meer poëzie, behalve als grap.

Ons bestuur zocht contact met Galina Arboezova via Angelika Dormidontova, directeur van het Literair Centrum K.G. Paustovski in Moskou. Tot onze grote vreugde stemde Galina in met de vertaling van de gedichten in het Nederlands. Een primeur, want de gedichten werden nooit vertaald en gepubliceerd. We vonden Arie van der Ent bereid om voor een sprankelende vertaling te zorgen.

Benerus geeft de bundel uit. De publicatie bevat 18 gedichten in de oorspronkelijke taal en in het Nederlands alsook verhelderende teksten van Arie van der Ent en Angelika Dormidontova.

Koenraad Tinel verzorgt de illustraties.

Het boek verschijnt ter gelegenheid van ons 5de lustrum in december.

Lidija Tsjoekovskaja – Konstantin Paustovski: zo verschillend, maar vaak zij aan zij

door Gerrit Jolink, mei 2023

Lidija Tsjoekovskaja door Majakovski • 1915

“De roman *Soffja Petrovna* van Lidija Tsjoekovskaja is veel sterker dan *Een dag uit het leven van Ivan Denisovitch* van Solzjenitsyn”, aldus Konstantin Paustovski. Daarmee uitte hij zijn waardering voor zijn tijdgenote. Die waardering was wederzijds. Tsjoekovskaja beschrijft in haar boek *Ontmoetingen met Anna Achmatova* de begrafenis van Pasternak in 1960. Ze is ontevreden over de inhoud van de toespraken. Dan schrijft ze: “Paustovski zou het juiste woord hebben gevonden ....”. Elders spreekt ze over Paustovski als “een betoverende man; het is alsof hij een magische fluit bij zich draagt”. Paustovski en de 15 jaar jongere Tsjoekovskaja kruisten een aantal malen elkaars pad. Ze verschilden sterk, zowel qua achtergrond als in hun schrijverschap.

In juni verscheen bij uitgeverij A.A.Hoogteiling de vertaling van *Открытое слово* onder de titel *Het open woord*. Het boek, vertaald door Emma de Klerk, bevat een aantal brieven en artikelen, die Tsjoekovskaja tussen 1965 en 1974 schreef ter verdediging van collega-schrijvers en dissidenten als Andrej Sacharov, die door de Sovjetmachthebbers in het nauw gedreven werden. Het boek is ijzingwekkend actueel.

Lidija Tsjoekovskaja
1930

Matvej Bronstein
[1906-1938]

Lidija Tsjoekovskaja is geboren in 1907. Ze komt al op jonge leeftijd in aanraking met de machthebbers. In 1926 wordt ze, omdat ze lid zou zijn van een illegale arbeidersorganisatie, verbannen naar Saratov, 1500 km van haar woonplaats Leningrad. In 1937 trouwt Tsjoekovskaja met de veelbelovende natuurkundige Matvej Bronstein. Hij wordt in 1938 gearresteerd en naar veel later blijkt, vrijwel onmiddellijk geëxecuteerd. Waarom? Zoals zo vaak tijdens de Grote Terreur blijft die vraag onbeantwoord. Wellicht is het zijn achternaam [Trotski heette ook Bronstein]?

Intussen werkt Paustovski aan zijn oeuvre. Waegemans schrijft dat hij wel de “romanticus van de socialistische opbouw” werd genoemd. Hij merkt ook op dat zijn autobiografie opvalt door de vele pijnlijke aspecten die hij over zijn tijdgenoten verzweeeg.

Beide schrijvers verblijven in 1941 in Tsjistopol, waar veel schrijvers en kunstenaars vanwege de oorlog naartoe geëvacueerd zijn. Tsjoekovskaja en Paustovski pogen, tevergeefs, de dichtster Marina Tsvetajeva van de ondergang te redden. Paustovski bepleit bij de Schrijversbond dat haar werk weer mag worden gepubliceerd. Tsjoekovskaja biedt Tsvetajeva met haar burens Michail Jakovlevitsj Shnejder en Tatjana Alexejevna Arboezova [Jevtejeva] hulp aan. Curieus detail: na de dood van Shnejder trouwt Tatjana Arboezova in 1949 met Paustovski. Tsjoekovskaja beschrijft haar ontmoetingen met Tsvetajeva in die dagen in *Предсмертные* [*Op de drempel van de dood*].

Na de dood van Stalin gaan de levens van Tsjoekovskaja en Paustovski meer parallel lopen. Ze ondertekenen in 1964 samen met onder andere Anna Achmatova en Kornej Tsjoekovski een brief aan de procureur-generaal ter verdediging van Josip Brodski. Ze vragen de dichter op borgtocht vrij te laten.

Lidija Tsjoekovskaja • 1953

Lidija Tsjoekovskaja • ongedateerd

Paustovski en Tsjoekovskaja zetten zich beide in voor de vrijlating van Andrej Sinjavski en Joeri Daniël. Lidija Tsjoekovskaja doet dat met haar beroemd geworden aanklacht tegen de Nobelprijswinnaar Michael Sjolochov, die pleitte voor de doodstraf van beide collega-schrijvers. “Ideeën moeten beantwoord worden met ideeën en niet met opsluiting en dwangarbeid”, schreef Tsjoekovskaja. De brief aan Sjolochov is in *Het open woord* opgenomen.

Paustovski en Tsjoekovskaja tekenen protest aan tegen de herleving van het stalinisme, die zij waarnemen. Het is haar overtuiging dat wanneer een samenleving zich geen rekenschap geeft van haar verleden, dezelfde mechanismen van repressie zich zullen blijven herhalen. Een stelling die zeer actueel is.

Veel schrijvers emigreren, al dan niet gedwongen, naar het buitenland. Paustovski en Tsjoekovskaja kiezen ervoor in de Sovjet-Unie te blijven. Paustovski schrijft: “Ik vind echter dat men zijn volk en vaderland nooit en onder geen enkele voorwaarde in de steek mag laten”. Tsjoekovskaja laat zich in vergelijkbare zin uit: het is de taak van de schrijver in moeilijke tijden een stem te geven aan het lijden van het volk. Het is, zo meent ze, de plicht van de schrijver om op te komen voor vervolgd en het vrije woord te verdedigen.

Velen hebben zich afgevraagd hoe het mogelijk is dat mensen als Pasternak, Achmatova, Tsjoekovskaja en Paustovski de terreur en de onderdrukking hebben overleefd. Achmatova zei in dat verband over Tsjoekovskaja: “U bent als een glas dat onder de toonbank is gerold tijdens een explosie in een porseleinwinkel”.

Lidija Tsjoekovskaja wordt in 1974 [Paustovski is dan al overleden] uit de Schrijversbond gestoten. In een reactie op dat besluit verklaart Andrej Sacharov: “Ik ben trots op mijn vriendschap met Lidija Tsjoekovskaja. Ik maak een buiging voor haar onbevreesde oprechtheid en groothartige moed”.

Foto van Anna Achmatova met opdracht aan Lidija Tsjoekovskaja • 1926
privé-domein nr. 82

Aan de lieve Lydia Kornejevna Tsjoekovskaja, je vriendin Achmatova

Милой Лидии Корнеевны Чуковской от ее друга Ахматовой

Na 14 jaar doodgezwegen te zijn treedt Tsjoekovskaja in 1988 weer in de openbaarheid tijdens een herdenking van Pasternak. Volgens de *Literatoernaja Gazeta* verwelkomt het publiek haar met een stormachtig applaus. Vele aanwezigen kunnen niet geloven dat ze nog leeft. De schrijver Joeri Karjakin schreef: “De Russische cultuur is zonder de brief van Lidija Tsjoekovskaja aan Michael Sjolochov en zonder haar brieven over Sacharov en Solzjenitsyn niet meer denkbaar”.

Lidija Tsjoekovskaja, een moedige vrouw. In 1996 overlijdt ze in Moskou.

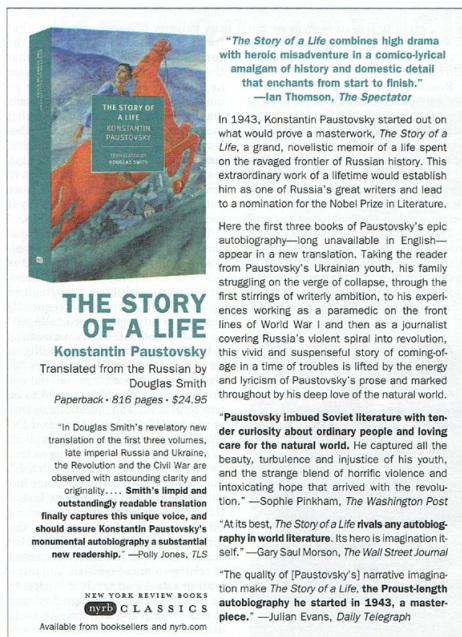
Het open woord van Lidija Tsjoekovskaja is uitgegeven door A.A.Hoogteiling, uitgever.

De vertaling is van Emma de Klerk. ISBN 978-90-820059-6-7.

Het boek is verkrijgbaar in de boekhandel of rechtstreeks bij de uitgever, www.aahoogteiling.eu

Op zaterdag 28 oktober 2023 vindt in boekhandel De Groene Waterman in Antwerpen een boekpresentatie plaats van *Het open woord* met medewerking van Emmanuel Waegemans

- Lees ook:
- ‘Zwijgen steunt het despotisme’, geschiedenis herhaalt zich in Rusland. <https://doorbraak.be/recensies/zwijgen-steunt-het-despotisme-geschiedenis-herhaalt-zich-in-rusland/>
  - <https://annemiekonstenk.nl/2023/06/27/open-brieven-van-lidija-tsjoejkovskaja-1907-1996/>

Een interessante recensie

• Dag allen!

Ik trof bijgaande recensie aan van de onlangs verschenen nieuwe Engelse/Amerikaanse vertaling van *Paustovski's Story of a Life*. Vond ik zeer interessant en is wellicht ook voor jullie de moeite waard om te lezen.

<https://www.washingtonpost.com/books/2023/02/10/konstantin-paustovsky-story-life/>
[Paul Slaa]

Een opmerkelijk feit

• Geachte bestuur,

Omdat ik al enige jaren een bewonderaar ben van Paustovski, heb ik de afgelopen maanden een lezing voorbereid over het leven van Paustovski en zijn literaire kwaliteiten. Tijdens die voorbereiding kwam ik iets opmerkelijks tegen, waarvan ik niet zeker ben of dat bij uw vereniging bekend is.

Mogelijk is dit schrijven dus nutteloos, maar misschien ook niet.

Het gaat om het optreden van Marlene Dietrich in 1964, waarbij Paustovski aanwezig was. Haar knieval etc.

Ongetwijfeld zal ze die avond ook haar bekende lied *Sag mir wo die Blumen sind* gezongen hebben. Eén van de mooiste anti-oorlogsliederen. In vele talen uitgevoerd.

Toch ligt de oorsprong van dit lied heel ergens anders.

Het was in 1955 dat de Amerikaanse singer/songwriter Pete Seeger de tekst schreef van het lied *Where have all the flowers gone*.

Pete had een paar jaar ervoor [de Engelse vertaling van] een boek gelezen, dat zich afspeelde in een Kozakken-gemeenschap en waarin de tekst van het traditionele Kozakken-volksliedje *Koloda-Duda* stond vermeld.

En dat gebruikte hij als tekst voor het lied, voor de melodie gebruikte hij een Iers volksliedje.

De Engelse titel van het boek was: *And quiet flows the Don*. Het is ook in het Nederlands uitgegeven onder de titel *De stille Don*.

Het boek is in 1934 geschreven door de Russische schrijver Michail Sjolochof. Het is dit boek dat hem in 1965 de Nobelprijs voor Literatuur opleverde.

Dat boek van Michael Sjolochof was literair gezien zo enorm veel beter dan al zijn andere boeken, dat er serieuze beschuldigingen kwamen: Het moest wel plagiaat zijn, hoewel niet echt bewezen.

In denk niet dit Paustovski in 1964 wist van de oorsprong van dat nummer. Voor een kleinzoon van een Kozak zou dat wel leuk geweest zijn.

En de verdenkingen t.o.v. zijn plaatsvervanger van 1965 kwamen pas jaren later.

Het leek mij toch aardig dit aan uw vereniging te melden. [Hans Verschure]

Aankondiging on-line lezing:

• LEZING OVER COLCHIS - THE LAND OF THE GOLDEN FLEECE

Konstantin Paustovski had een betoverende relatie met de regio Colchis, gelegen aan de oostelijke kust van de Zwarte Zee. Zijn literaire werken, waaronder *De sprong naar het Zuiden*, *De Zwarte Zee* en *Kolchis: Het land van de Nieuwe Argonauten*, getuigen van zijn diepe verbondenheid met zowel de natuur als de culturele rijkdom van Colchis. *De sprong naar het Zuiden* is een bijzonder werk waarin Paustovski zijn fascinatie voor Colchis deelt.

KOLCHIS

HET LAND DER
NIEUWE ARGONAUTEN

DOOR

KONSTANTIN
PAUSTOWSKI

1937

UITGEVERIJ
NIEUWE CULTUUR
AMSTERDAM

Het biedt lezers een meeslepend reisverslag van zijn avonturen in de regio en geeft een uniek inzicht in de betoverende schoonheid van Colchis. Paustovski beschrijft in *De sprong naar het Zuiden* de majestueuze landschappen, weelderige vegetatie en schilderachtige kustlijnen van Colchis op een manier die de lezers meeneemt naar dit adembenemende gebied. Zijn persoonlijke observaties en diepe liefde voor de natuur komen op elke bladzijde duidelijk naar voren. In *De Zwarte Zee* zet Paustovski zijn verkenning van de schatten van Colchis voort, met speciale aandacht voor de kustlijn langs de Zwarte Zee. Zijn gedetailleerde beschrijvingen van de Zwarte Zee en de omliggende landschappen brengen dit deel van Colchis tot leven en wekken een diep gevoel van verwondering voor de natuurlijke pracht van de regio. In zijn werk *Kolchis: Het land van de Nieuwe Argonauten* toont Paustovski zijn diepgaande interesse in de geschiedenis en mythen van Colchis. Hij verweeft eeuwenoude verhalen, zoals de Griekse legende van het Gulden Vlies, naadloos met zijn eigen reiservaringen, waardoor de lezers een dieper begrip krijgen van de betovering van Colchis en de culturele rijkdom die het karakter van deze regio bepaalt. Opmerkelijk is dat de twaalfjarige Karel van het Reve [1921-1999] op jonge leeftijd al zo enthousiast was over het werk van Paustovski dat hij dit boek over Colchis samen met zijn vader uit het Duits [*Die Kolchis*] naar het Nederlands vertaalde. *Kolchis: Het land van de Nieuwe Argonauten* werd uitgebracht in een editie van 199 pagina's door de Amsterdamse uitgeverijen Nieuwe Cultuur [1937] en Pegasus [1938].

Indien u meer wilt weten over de geschiedenis en schatten van Colchis, kunt u op donderdag 19 oktober 2023 om 19.30 uur deelnemen aan een Engelstalige online lezing gegeven door Dr. Nathaniel Erb-Satullo, verbonden aan Cranfield University als hoofd van de Archaeological Science Research Group.

De lezing heeft als titel: *Metals in the Land of the Golden Fleece: Archaeometallurgy of Georgia and the Classical Tradition*.

Het onderwerp van de lezing van Dr. Nathaniel Erb-Satullo kan als volgt kort worden samengevat:

De zuidelijke Kaukasus en het oostelijke Zwarte Zeegebied worden al lange tijd geassocieerd met metallurgische rijkdom en technologische expertise in de Grieks-Romeinse teksttraditie, van de mythe van *Jason en het Gulden Vlies* tot legenden over de bekwaamheid in metaalbewerking van de Chalyben. De archeologische vindplaatsen van metallurgie in de regio zijn indrukwekkend, met talloze vroege mijnen, smelterijen en metaalwerkplaatsen, naast enorme hoeveelheden afgewerkte artefacten van brons, goud, ijzer en andere metalen. Deze lezing bespreekt de resultaten van meer dan tien jaar archeologisch veldwerk en laboratoriumonderzoek naar metalen in de zuidelijke Kaukasus, met speciale aandacht voor Grieks-Romeinse tekstuele verslagen.

Om deel te nemen aan deze engelstalige online lezing, dient u te beschikken over MS Teams en dient u een e-mail te sturen met de melding dat u de lezing wil bijwonen naar maastricht@nederlandsklassiekverbond.nl. U zult vervolgens tijdig een link ontvangen om aan de lezing deel te nemen. [Carin Cuypers]

Tentoonstelling

• europalia georgia

Om de twee jaar brengt europalia een veelzijdig programma rond een land of een thema. Dit najaar wijdt europalia een kunstenfestival aan Georgië. Deze editie vertrekt van de fascinerende Georgische cultuur en de artistieke scènes van zowel de bruisende hoofdstad Tbilisi als die van de minder gekende steden en regio's van het land, gelegen in de Zuidelijke Kaukasus. Vanaf 4 oktober 2023 start in heel België en Den Haag [Cultuurhuis Amare] een rijkgevuuld programma met tentoonstellingen, performances, concerten, film-, dans- en theatervoorstellingen en literaire ontmoetingen.

Blijf op de hoogte en schrijf je in op de nieuwsbrief op www.europalia.eu

Visual Arts

The Avant-Garde in Georgia (1900–1936)

Bozar, Brussels

05 10 23 — 14 01 24

1. Kirille Zdanevich, *Sketch for the play Maelstrom*, 1924 © Art Palace of Georgia - Museum of Cultural History, Tbilisi
2. Gigo Gabashvili, *A Woman with Wings*, 1910 © Sh. Amiranashvili State Museum of Fine Arts / Georgian National Museum, Tbilisi
3. Niko Pirosmanshvili (Pirosmani), *The Feast of the Four Citizens* © Sh. Amiranashvili State Museum of Fine Arts / Georgian National Museum, Tbilisi

GRATUIT AVEC
GRATIS MET

MUSEUM
PASS
MUSEES

De boomwortels van Van Gogh zijn gered

NRE 7/7/2023

Door onze redacteur
Arjen Ribbens

AMSTERDAM. Van wie zijn de blootliggende boomwortels in Auvers-sur-Oise die Vincent van Gogh afbeeldde op zijn laatste schilderij? Door de onduidelijkheid over het juridisch eigendom verdwenen de drie jaar geleden ontdekte boomresten achter een houten schutting en dreigden ze zelfs te worden verwijderd.

De stronken zijn gered nu een Franse rechtbank heeft bepaald dat de boomwortels staan op het terrein van Hélène en François Serlinger, bewoners van een huis aan de Rue Daubigny. Het Franse echtpaar bewondert de Nederlandse schilder, spendeerde 35.000 euro aan advocaatkosten, en wil de wortels graag toegankelijk maken voor de 300.000 Van Gogh-toeristen die Auvers jaarlijks trekt. Het provisorische, zonder toestemming geplaatste hek dat de wortels sinds januari afschermt zal binnenkort vervangen worden door een definitief hek, belooft het paar.

Het laatste schilderij van Van Gogh.

FOTO ANP

Het bureaucratisch conflict ontstond toen Wouter van de Veen, directeur van het Instituut Van Gogh, drie jaar geleden een kunsthistorisch raadsel oploste. Hij had na 130 jaar de locatie ontdekt waar Van Gogh zijn zwanenzang schilderde: op slechts 120 meter van de herberg in Auvers waar hij twee dagen later overleed na zich in de borst te hebben geschoten. Burgemeester Isabelle Mezières verzette zich destijds tegen een eerder goedgekeurd hek voor de boomstronken. Zij voelde zich vol-

gens Van der Veen gepasseerd omdat hij een andere notabele had gevraagd voor het voorwoord van het boek over zijn ontdekking.

Mezières begon een rechtszaak waarin zij claimde dat de wortels op gemeentegrond stonden, dat ter plekke lawinegevaar dreigde en dat toeristen in de verkeersluwe Rue Daubigny voor gevaarlijke situaties zouden zorgen. Ze wilde de boomstronken in een plaatselijk museum in een vitrine plaatsen.

Wouter van der Veen is opgelucht. „Ik ben blij dat de schat die de Serlingers in hun achtertuin hebben nu gedeeld kan worden.” Enig probleem, zegt hij, is een 3 meter breed en bijna twee meter hoog houten bord dat de burgemeester pal voor het hek in de stoep heeft laten vastschroeven. Van der Veen: „Een visuele wrat die het zicht op de wortels beneemt.”

Het schilderij met de boomwortels is nog tot 3 september te zien op de tentoonstelling *Van Gogh in Auvers* in het Van Gogh Museum.

- *Van Gogh in Auvers-sur-Oise. De laatste maanden.*

Wie de unieke tentoonstelling in Amsterdam heeft gemist, krijgt een nieuwe kans in Parijs in Musée d'Orsay. Tot 4 februari 2024, maandag gesloten, nocturnes op donderdag tot 21:45

<https://www.musee-orsay.fr/fr/agenda/expositions/van-gogh-auvers-sur-oise>

Boeken

- *Karel van het Reve voor beginners en gevorderden.*

Een keuze uit zijn werk. Samenstelling David Reve, Uitgeverij G.A. van Oorschot, 2023, 672 blz., hardcover, € 40,00

ISBN 9789028231177

Bloemlezing uit het werk van Karel van het Reve samengesteld door zijn zoon David.

- Maxim Osipov: *De wereld is niet stuk te krijgen.*

Vertaling Yolanda Bloemen, Uitgeverij G.A. van Oorschot, 2022, 384 blz. paperback, € 15,00 ISBN 9789028222090

Deze bundel bevat dertien verhalen. De schrijver put veelvuldig uit zijn ervaringen in Russische ziekenhuizen. De schrijver richt zijn blik op mensen die door ingrijpende gebeurtenissen grote veranderingen ondergaan.

- Vera Politovskaja: *Mijn moeder zou het oorlog noemen.*

Vertaling Jan Robbert Braat, Uitgeverij Balans, 2023, 224 blz. paperback, € 21,99 ISBN 9789463822732

Vera, dochter van de vermoorde journalist en mensenrechtenactivist Anna Politovskaja, schrijft een aangrijpend portret van haar moeder en levert daarbij scherpe kritiek op Poetins regime

- Platonov: *Tsjevengoer, De bouwput en andere romans*. Nieuwe vertaling Aai Prins, Uitgeverij G.A. van Oorscot, Russische bibliotheek, 928 blz., hardcover, € 50,00 ISBN 9789028232020
Tsjevengoer beschrijft de plotselinge en onontkoombare invoering van het communisme in het gelijknamige dorp. Platonovs romans mochten pas eind jaren tachtig in de Sovjetunie verschijnen en bezorgden hem postuum internationale bekendheid.

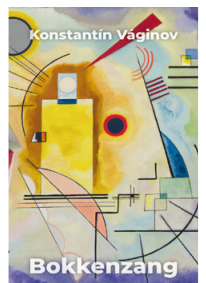
- Tijdschrift voor russische schrijvers, *Fifth wave*. Verschijnt 4x per jaar in het Russische en 2x per jaar in het Engels. red. Maxim Osipov. Uitgeverij Van Oorscot, 200 blz., € 20,00 ISBN 97890282321 [Engelse editie]
Voor onderdrukte Russische schrijvers is het van vitaal belang dat ze vrijuit en ongecensureerd hun stem kunnen laten horen. Het doel van dit tijdschrift is in die behoefte te voorzien.

- Lina Kostenko: *Cipressen branden*. Vertaling Arie van der Ent, Woord in blik, 2022. 76 blz., paperback, € 15,99 ISBN 9789491389306
Lina Kostenko [Rzjyvsjtsjiv, 19 maart 1930] werd geboren in een onderwijzersgezin. Eind jaren vijftig, begin jaren zestig publiceerde ze drie dichtbundels. Daarna werd het stil, omdat ze zich niet wilde schikken naar de eisen van de Sovjetoverheid die haar werk te ‘apolitiek’ vond. Pas eind jaren zeventig verscheen er bovengronds weer werk van haar.

- Konstantin Vaganov: *Bokkenzang*. Vertaling Arie van der Ent, Woord in Blik, 2021, 208 blz., paperback, € 19,50 ISBN 9789491389290
De geschiedenis van een reeks “dichtertjes” en hun meisjes in de roaring twenties die ten onder gaan aan de tijd, het huwelijk en de geschiedenis. De stijl is burlesk, de sfeer is Nescio.

- Anton Tsjechov: *In het ravijn*. Vertaling Arie van der Ent. Woord in Blik, 2023, softcover, 64 blz. € 17,50. ISBN 978949189412
Tsjechov zelf: “ik beschrijf hier het leven op het platteland dat ik het beste ken, midden in Rusland”.

- Arie van der Ent: *Arie van der Ent wil niet in Rusland wonen*. Woord in Blik, 2023, 96 blz., softcover, € 19,50 ISBN 9789491389405
Na bijna zeven jaar Oekraïne, bijna vier jaar Hermanivka en bijna anderhalf jaar all-out war was het tijd een tussenbalans op te maken hoe het staat met de morele en mentale energietransitie van Russisch naar Oekraïens, aan de hand van de kijk van de schrijver op twintig schrijvers en dichters, een terugblik en een vooruitblik.

- Katerina Gordejewa: *Neem mijn verdriet weg. Stemmen uit de oorlog.*

Vertaling Jan Lodewijk Eshuis, Amsterdam Uitgeverij Overamstel, 2023, 52 blz., paperback, 3 € 23,99
ISBN 9789048870332

Bevat getuigenissen van mensen die vaak lijnrecht tegenover elkaar staan, maar het verdriet delen dat de oorlog in Oekraïne teweegbrengt. Gordejewa beschrijft haar ontmoetingen met veel empathie in een rauwe, directe stijl.

- Christopher Herwig: *Soviet Bus stops. Deel 2.*

Fuel publishing, 192 blz., hardcover, € 28,20
ISBN 9780993191107

Fotoboek met afbeeldingen van bushokjes in voormalige Sovjetrepublieken.

Wordt verwacht...

- Konstantin Paustovski: *De jonge kleinzoon met de grote dromen*
Uitgeverij Benerus, 2023, 88 blz., illustraties Koenraad Tinel, € 17,00
ISBN 9789464073331

Weinige lezers weten dat Paustovski in zijn gymnasiumtijd ook poëzie schreef. Maar, hij kon maar moeilijk de keuze maken tussen poëzie en proza en besloot Ivan Boenin om raad te vragen. Zijn gedichten werden nooit uitgegeven of vertaald. Arie van der Ent kwam bij toeval enkele gedichten op het spoor. Het bestuur van de Vereniging Konstantin Paustovski besloot om deze te laten vertalen door Van der Ent ter gelegenheid van haar 25-jarig jubileum, een ware primeur!

Op de leden/lustrumbijeenkomst in Ede op 17 december wordt het boekje gepresenteerd in aanwezigheid van de vertaler, de illustrator en de uitgever. Het is daar eenmalig verkrijgbaar aan een speciale leden/lustrumprijs.

Met steun van Literatuur Vlaanderen en het Nederlands Letterenfonds.

Al uw reacties en vragen zijn welkom via
redactie@paustovski.org

MIS NIETS: Vergeet niet af en toe in de SPAM of JUNK van uw mailbox te kijken.

Colofon #25

Redactie

Netty van Rotterdam • Greet Vanhassel • Ria Verbergt

Adres redactie

Desguinlei 64, 2018 Antwerpen • redactie@paustovski.org

De algemene nieuwsbrief:

- Deze *Algemene nieuwsbrief* #25 wordt verstuurd naar leden, vrienden en sympathisanten van de VKP en staat op de website
- Uitgave van de Vereniging Konstantin Paustovski
- 15 oktober 2023

www.paustovski.org